

UZAKTAN EĞİTİMDE KALİTE GÜVENCESİ EK RAPORU

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ

KALİTE GÜVENCESİ SİSTEMİ

1. Misyon ve Stratejik Amaçlar

Giriş

Çukurova Üniversitesi olarak yaşamakta olduğumuz küresel salgın süreci nedeniyle hızlıca hayata geçirmek durumunda kaldığımız uzaktan/karma eğitim uygulamalarına ilişkin kalite güvencesi süreçlerinin temel esaslarına bağlı kalarak ve eğitim hizmetlerinde öğrencilere kazandırmayı hedeflediğimiz öğrenme çıktılarından (bilgi, beceri ve yetkinlikler) ödün vermeden sağlıklı biçimde uzaktan eğitim ortamlarına taşıma çalışmalarını her geçen gün geliştirmekteyiz.

Bu noktada başlangıç olarak, eğitim-öğretim ihtiyaçlarına cevap verebilen, kampüs içinden yönetilebilen ve kayıtlarını saklayabilen, tüm taraflar için kullanıcı dostu olan, kurumun diğer bilgi yönetim sistemleriyle entegre biçimde çalışabilen, öğrenme olanaklarının yanı sıra, içerik geliştirme, ölçme değerlendirme ve hizmet içi eğitim gibi modülleri de barındıran bir öğrenme yönetim sistemi geliştirilmiştir.

Sistemin geliştirilmesi sürdürülürken kurumun öğretim elemanı ve öğrencilerinin uzaktan eğitim ortam ve kaynaklarına erişim durumları izlenmekte ve sistemden kaynaklanan sorunlara çözüm üreten canlı ve eş zamansız (senkron, asenkron) farklı teknik destek sağlanmaktadır.

Kurumumuzda faaliyet gösteren akademik birimlerimiz, kendi programlarına göre kazandırmayı hedeflediği öğrenme çıktıları ve yetkinlikler temelinde, teorik ve uygulamalı dersleri gözeterek uzaktan eğitim süreçleri için olası öğretim strateji, yöntem ve tekniklerine karar vermekte ve ihtiyaca özgü (hibrit) yaklaşımlar geliştirmektedir. Bölümler arası farklılıkları yönetebilecek bir esneklik ile karma eğitim sürecinde uzaktan ve yüz yüze ortamlarda kazandırılabilen öğrenme çıktılarının yapılandırılması ağırlıklı olarak bölüm bazında yürütülmekte ve her programın kendine özgü yapısı korunmaya çalışılmaktadır.

Bu bağlamda öğretim elemanlarının gerek öğrenme yönetim sisteminin kullanımı gerekse uzaktan eğitim sürecine ilişkin içerik geliştirme süreçleri, öğretim yaklaşım/yöntemleri ve değerlendirme yöntemleri konusundaki yetkinliklerinin geliştirilmesi amacı ile periyodik eğitimler ve toplantılar düzenlenmektedir.

Son olarak uzaktan eğitim süreçleri içerisindeki tüm etkileşim ve paylaşım süreçlerine ilişkin bilgi güvenliği, mahremiyet ve etik unsurların sağlanması için çaba harcanmakta bu yönde ilkeler belirlenerek yazılı beyannameler ve geliştirme çalışmaları planlanmaktadır.

Bu veriler ışığında ilgili rapor, Üniversitemiz uzaktan/karma eğitim-öğretim faaliyetlerine ilişkin değerlendirmeler yapılarak Yükseköğretim Kalite Kurulu "**Uzaktan Eğitimde Kalite Güvencesi Ölçütleri ve Değerlendirme Rehberi 2020**" kapsamında oluşturulmuştur.

A. Kalite Güvencesi Sistemi

Ölçüt: Misyon ve Stratejik Amaçlar

Çukurova Üniversitesi misyon ve stratejik amaçları tanımlıdır. Küresel salgın öncesinde hazırlanmış olan üniversitemiz Stratejik Plan raporu içinde uzaktan eğitim ile ilgili hedeflere "Eğitim ve Öğretim" ana faaliyet alanı içerisinde "Uzaktan Eğitim Hizmetleri" alt başlığında verilmiştir. (Hedef 4: "Uzaktan eğitim programlarının artırılması ve geliştirilmesi") <https://www.cu.edu.tr/cu/institutional/university/misyon-vizyon-hedefler>

Rektörlüğümüz tarafından uzaktan eğitim süreçlerine ilişkin stratejik hedefler adım adım geliştirilmektedir.

A1. Alt Ölçüt: Misyon, Vizyon, Stratejik Amaç ve Hedefler

Çukurova Üniversitesi küresel salgın süreci başlangıcında çok kısa bir süre içinde eğitimin planlanması için bir dizi senato kararı alınmış ve ilgili kararlar birimlerle sistematik şekilde paylaşılmıştır. (Ek: A.1.1). Bu Sürecin ardından, üniversitemizde 2004 yılında bu yana hayata geçirilen uzaktan eğitim programları, daha sonrasında kurulmuş olan "Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma ve Merkezi (ÇUZEM)" nin deneyimleri ışığında bu alanda çalışan akademik ve teknik personelimizin desteği alınarak uzaktan/karma eğitim etkinliklerinin planlanması, yürütülmesi ve iyileştirilmesi amacı ile rektör yardımcısı başkanlığında "Uzaktan Eğitim Komisyonu" kurulmuştur. Uzaktan Eğitim Komisyonu'nun yoğun çalışmalara başlamış olup çok sayıda paydaşın eğitimi ile çalışmalara başlamıştır. (<https://habermerkezi.cu.edu.tr/haber-detay/1986/cukurova-universitesinde-es-zamanli-200-sanal-sinifta-4-bin-ogrenciye-uzaktan-ogretim-veriliyor>) Komisyonun ilk hedefi, uzaktan/karma eğitim ve öğretimin sağlıklı şekilde sürdürebilecek bir yazılım programı sağlamak olmuştur. Daha sonra bu yazılım programının kullanımına yönelik üniversite genelinde ardışık çevrimiçi eğitim toplantıları düzenlenmiştir. Komisyon, uzaktan eğitim hizmetlerinin niteliğini daha fazla geliştirecek ve uzaktan eğitim olanaklarıyla örgün eğitim hizmetlerinin niteliğini arttıracak yeni bir uzaktan/karma eğitim-öğretim programı geliştirilmesine karar vererek yaz döneminde bu program üzerinde çalışmalarını sürdürmüştür. Güz döneminde yeni yazılım programı ile uzaktan eğitim öğretim dönemi başlatılmıştır. Ayrıca uzaktan eğitim sürecini daha sağlıklı yürütmek adına Uzaktan Eğitim Ölçme ve Değerlendirme Komisyonu kurulmuştur. (Ek:A.1.2)

Çukurova Üniversitesinin hedefi, uzaktan/karma eğitim uygulamalarına ilişkin kalite güvencesi süreçlerinin temel esaslarına bağlı kalarak, eğitim hizmetlerinde öğrencilere kazandırmayı hedeflediğimiz öğrenme çıktılarından (bilgi, beceri ve yetkinlikler) ödün vermeden sağlıklı biçimde uzaktan eğitim ortamlarına taşımak ve gerek uzaktan eğitim hizmetlerinin niteliğini geliştirici gerekse uzaktan eğitim olanaklarıyla örgün eğitim hizmetlerinin niteliğini arttırmaktır. Bu hedeflerin yeni hazırlanacak olan stratejik plan içerisinde yer alması planlanmıştır. Bu amaç ve hedeflerin belirlenme yöntemlerinin izlenmesi ve bunun için geçerli performans ölçütlerinin oluşturulması çalışmaları başlatılmıştır. Sürecin çok kısa olması nedeniyle henüz yeterince veri elde edilemediği için (iç ve dış paydaşlar ile yapılmış çalışmalar vs) bu çalışmaların değerlendirilmesine ve iyileştirilmesine dair sonuçlar henüz elde edilememiştir.

Uzaktan/karma eğitim süreçlerine ilişkin olarak; Üniversitemiz Stratejik Plan amaç ve hedefleri doğrultusunda kurumumuzun tamamında yapılan uygulamalar bulunmaktadır ve bu uygulamalar Çukurova Üniversitesi Strateji Geliştirme Kurulu tarafından altı aylık dönemlerde izleme toplantıları ve bir yıllık dönemlerde ise Rektör başkanlığında değerlendirme toplantıları yapılarak kalan sürede hedeflere nasıl ulaşılabileceğine ilişkin gerekli önlemleri içeren ve mart ayı sonuna kadar nihai hale getirilen Stratejik Plan Değerlendirme Raporu çalışmalarına Ocak ayında başlanacaktır (Ek: A.1.3 syf.77).

Sonuç olarak; Uzaktan/karma eğitim süreçlerine ilişkin olarak; stratejik plan kapsamında stratejik amaçları ve hedefleri doğrultusunda kurumun tamamında yapılan uygulamalar bulunmaktadır ve bu uygulamalardan bazı sonuçlar elde edilmiştir. Ancak stratejik planın izlenmesi için gerekli mekanizmalar oluşturulmamıştır ve/veya stratejik plan ve/veya herhangi bir karar alma sürecinde kullanılmamaktadır.

A2. Alt Ölçüt: Kalite Güvencesi, Eğitim Öğretim, Araştırma Geliştirme, Toplumsal Katkı ve Yönetim Sistemi Politikalar

Çukurova Üniversitesi yaşamakta olan olağanüstü küresel salgın sürecinde öğrencilerimiz için hedeflenen en temel eğitim kazanımlarından geriye düşmemesi ve eğitime erişim yollarından mağdur olmaması yaklaşımı ile ivedilikle "Örgün süreçleri uzaktan ortamlarına eksiksiz olarak aktarma" hedefini belirlemiştir.

Ancak bu süreçte yaşanan deneyimler ve ileriye dönük vizyon doğrultusunda kurumumuz "Uzaktan olanaklardan yararlanarak eğitim vizyonumuzu daha ileriye taşıma" politikaları geliştirmeye çalışmaktadır.

Kurumumuzda faaliyet gösteren akademik birimlerimiz, kendi programlarına göre kazandırmayı hedeflediği öğrenme çıktıları ve yetkinlikler temelinde, teorik ve uygulamalı dersleri gözeterek uzaktan eğitim süreçleri için olası öğretim strateji, yöntem ve tekniklerine karar vermekte ve ihtiyaca özgü (hibrit) yaklaşımlar geliştirmektedir. Bölümler arası farklılıkları yönetebilecek bir esneklik ile karma eğitim sürecinde uzaktan ve yüz yüze ortamlarda kazandırılabilen öğrenme çıktılarının yapılandırılması ağırlıklı olarak bölüm bazında yürütülmekte ve her programın kendine özgü yapısı korunmaya çalışılmaktadır. (Ek: A.2.1).

Birimler tarafından uzaktan eğitim politikalarının geliştirilmesi ve iyileştirilmesine dair iç paydaş katılımına yönelik düzenli toplantılar yapılmaktadır (Ek: A.2.2, Ek: A.2.3).

Uzaktan eğitim ayrıca, kurumun diğer faaliyet alanlarında da sürdürülmeye çalışılmaktadır. Örneğin, toplumsal katkıya ilişkin politikalarla ilişkiler kurulmuş çeşitli birimlerde topluma bilgi sunan etkinlikler, paneller, konferanslar düzenlenmiştir; Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin covid 19 tanısı ve tedavisine yönelik sağlık çalışanları ve öğrencileri esas alarak topluma dönük düzenlediği akademik konferanslar, (Ek: A.2.4), ÇÜ Tükoloji Araştırmaları Merkezinin 22 Nisan.2020'den bu yana her hafta Çarşamba günleri merkezin resmi **cutam1996** instagram hesabından yapılan ÇÜTAM Kültür Evi Uzaktan Konuşmalar bunlardan bazılarıdır (Ek: A.2.5).

Sürekli Eğitim Merkezi (SEM) aracılığıyla ayrıca uzaktan eğitim süreçlerinde düzenli bir program çerçevesinde toplumun, sanayiinin ve öğrencilerimizin desteklenmesi amacı ile yürütülen topluma katkı faaliyetleri gerçekleştirilmiştir (Ek: A.2.6 ve Ek: A.2.7).

Kurumumuzun uzaktan eğitim politikaları doğrultusunda kurulmuş olan *Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi (ÇUZEM)* bu süreçte çalışmalarını sürdürmektedir.

<http://uzaktanegitim.cu.edu.tr/cuzem.aspx?s=7>

Kurumumuz küresel salgın nedeniyle toplantı ve veri toplama olanaklarının kısıtlanması sürecini atlattıktan sonra uzaktan eğitim olanaklarını fırsata dönüştürecek, öğrenci merkezli, yetkinlik temelli, öğrenci ve öğretim elemanı açısından kullanıcı dostu iç ve dış paydaş görüşleri ile birlikte sürdürülebilir politikalar tanımlama hedefleri belirlemiştir.

Sonuç olarak; Uzaktan eğitim süreçlerinin tümünde tanımlı politikalar doğrultusunda yapılan uygulamalar bulunmaktadır ve bu uygulamalardan bazı sonuçlar elde edilmiştir. Ancak bu uygulamaların sonuçlarını izlemek için gerekli mekanizmalar bulunmamaktadır.

A3. Alt ölçüt: Kurumsal Performans Yönetimi

Kurumun bir uzaktan/karma eğitim politikası doğrultusunda uzaktan eğitim politikası geliştirme etkinliklerinin izlenmesi ve iyileştirilmesi konusunda ÇÜ Kalite Komisyonu çalışmalara başlamıştır (Ek: A.3.1a-b-c-d). Komisyon uzaktan eğitim hizmetlerinin örgün eğitim hizmetleriyle aynı standardı korumasını garanti altına alarak, kurumun genel eğitim öğretim politikasıyla uyumlu olmasını sağlamak amacı ile iç kalite güvence sistemiyle entegre biçimde izlemeyi sağlayacak performans ölçütleri geliştirmeye çalışmaktadır.

Kurumumuz 2019-2023 Stratejik Planında uzaktan eğitimin ihtiyaçlarına cevap verebilecek, yenilikçi ve eğitim niteliğini geliştirmek amacıyla "Uzaktan Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi" ile "Sürekli Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi" daha etkin çalışarak, uzaktan-karma eğitim kapsamında daha fazla öğrencimizin faydalanmasını kendine hedef olarak belirlemiştir (Ek: A.1.3 syf.58). Ayrıca Uluslararasılaştırma Strateji Belgesi'nde yabancı dilde eğitim programları sayısının artırılması hedefi altında yurtdışındaki öğretim elemanlarının uzaktan eğitim formatında ders verebilmesinin önünü açacak düzenlemeler yapılması eylemi öngörülmüştür. (Ek: A.3 syf29)

Sonuç olarak; Uzaktan eğitim süreçlerinin tümüyle ilişkili olarak performans göstergeleri ve anahtar performans göstergeleri belirlenmiştir. Ancak bu göstergelerin izlenmesi sistematik olmayan ve uzaktan eğitimin tüm bileşenlerini kapsamayan şekilde yapılmaktadır

Misyon, vizyon, stratejik amaç ve hedefler

Olgunluk Düzeyi: Uzaktan/karma eğitim süreçlerine ilişkin olarak; stratejik plan kapsamında stratejik amaçları ve hedefleri doğrultusunda kurumun tamamında yapılan uygulamalar bulunmaktadır ve bu uygulamalardan bazı sonuçlar elde edilmiştir. Ancak stratejik planın izlenmesi için gerekli mekanizmalar oluşturulmamıştır ve/veya stratejik plan ve/veya herhangi bir karar alma sürecinde kullanılmamaktadır.

Kanıtlar

- [A.1.1. ÇÜ Senato kararı.pdf](#)
- [A.1.2 Uzaktan Eğitim Ölçme ve Değerlendirme Komisyonu.pdf](#)
- [EK A.1.3 Ç.Ü. Stratejik Plan 2019-2023.pdf](#)

Kalite güvencesi, eğitim öğretim, araştırma geliştirme, toplumsal katkı ve yönetim sistemi politikaları

Olgunluk Düzeyi: Uzaktan eğitim süreçlerinin tümünde tanımlı politikalar doğrultusunda yapılan uygulamalar bulunmaktadır ve bu uygulamalardan bazı sonuçlar elde edilmiştir. Ancak bu uygulamaların sonuçlarını izlemek için gerekli mekanizmalar bulunmamaktadır.

Kanıtlar

- [A.2.2. ÇÜTF iç paydaşlar ile yapılan Pandemi sürecinde Revize Eğitim Programı Toplantı sunumu.pdf](#)
- [A.2.3. ÇÜTF iç paydaş toplantı TUTANAK online intörn eğitim sorunları.docx](#)
- [A.2.4. ÇÜTF-Çevrimiçi topluma açık toplantılar. ZoomMeetingList.docx](#)
- [A.2.5 Kültürevi konuşmaları ÇÜTAM Program.docx](#)
- [A.2.6. ÇÜ SEM Online Toplum Katkı Etkinlikleri.docx](#)
- [A.2.7. ÇÜ SEM 24 Kasım Öğretmenler Günü Kutlama Programı 2020.pdf](#)
- [A.2.1 Farklı Programlara İlişkin Kanıtlar.pdf](#)

Kurumsal performans yönetimi

Olgunluk Düzeyi: Uzaktan eğitim süreçlerinin tümüyle ilişkili olarak performans göstergeleri ve anahtar performans göstergeleri belirlenmiştir. Ancak bu göstergelerin izlenmesi sistematik olmayan ve uzaktan eğitimin tüm bileşenlerini kapsamayan şekilde yapılmaktadır.

Kanıtlar

- [EKA.3.2Uluslararasılaşma Strateji Belgesi.pdf](#)
- [EK A.3.1a Tutanak18.11.2020.pdf](#)
- [EK A.3.1b Tutanak04.12.2020.pdf](#)
- [EK A.3.1c Tutanak07.12.2020.pdf](#)

- [EK A.3.1d Tutanak09.12.2020.pdf](#)

EĞİTİM VE ÖĞRETİM

1. Programların Tasarımı ve Onayı

B.1. Alt Ölçüt: Programların Tasarımı ve Onayı

Kurumumuzda uzaktan/karma programların tasarımı ve onayına ilişkin tanımlı ve sistematik süreçler bulunmaktadır. Uzaktan/karma eğitim süreçlerinde öğrenme çıktılarının ve gerekli öğretim süreçlerinin yapılandırılmasında Üniversitemizin programlarının (ön lisans, lisans, lisansüstü) tasarımı ve onay süreçleri ile ilgili Fakülte/Yüksekökolü//Meslek Yüksekokulu/Enstitü Kurulları eğitim programının gerekliliklerine göre ve program çıktılarına karşılayacak biçimde olmasına dair kararlar alınmış ve Üniversitemiz senatosu tarafından onaylanmıştır (Ek: A.1.1).

Kurumumuzda uzaktan/karma eğitim süreçlerinde öğrenme çıktılarına ve gerekli öğretim süreçlerinin yapılandırılmasında bölüm bazında dikkate alınan ilke ve kurallar bulunmaktadır. Programların tasarımı ve onay süreçleri ile uzaktan eğitim sistemi, alanlar/bölgeler arasında ortaya çıkabilecek yüz yüze ve uzaktan eğitim gereksinimi farklılıklarını karşılayabilecek esnekliğe sahiptir. Tıp, Diş Hekimliği, Güzel Sanatlar, Ziraat, Mimarlık Fakülteleri gibi uygulama ağırlıklı birimlerin eğitim modellerine ve yapısına uygun program tasarımı geliştirmekte ve onaylanmaktadır. Örneğin; Üniversitemiz Ziraat Fakültesi'nin Gıda Mühendisliği Bölümü "Uygulamalı İşyeri Eğitimi" dersi ile ilgili teklif senatoda görüşülmüş ve Üniversitemiz Ziraat Fakültesi Gıda Mühendisliği Bölümünde mezuniyet aşamasına gelmiş öğrencilerin, Covid-19 küresel salgın nedeniyle 2020-2021 eğitim-öğretim yılı Güz yarıyılında "Uygulamalı İşyeri Eğitimi" dersini uzaktan öğretim yoluyla veya isteğe bağlı olarak gıda işletmelerinde yüz yüze yapabilmelerinin uygun olduğuna karar verilmiştir.

<https://genelsekreterlik.cu.edu.tr/storage/SenatoKararlari/2020sk/2909sk.pdf>

Karma eğitim anlayışı içerisinde bir programın ne kadarının yüz yüze ne kadarının uzaktan süreçlerle yürütüleceği; kazandırılması hedeflenen yeterliklerin düzeyi bölüm bazında belirlenmektedir (Ek: B.1.1). Programın yeterliliklerin hangi yöntemlerle kazandırılacağı ve bu eylemlerin hangi eğitim türüyle mümkün olacağı belirlenmektedir. Teorik ağırlığı daha fazla olan ders/modülün çevrimiçi oranı yüksek, uygulama ağırlığı olan ders veya modülün yüz yüze oranı daha yüksek olarak belirlenmektedir.

Uygulamaların sonuçlarının izlenmesine yönelik bazı birimlerimiz tarafından çevrimiçi anketler ve öğrenci temsilcileri ile yapılan odak grup görüşmeleri, iletişim toplantıları aracılığı ile iç paydaş (öğrenci ve eğitim elemanlarından) görüşleri alınmıştır. (Ek:B.1.2a, Ek:B.1.2b, Ek:B.1.2c).Bu süreçte akademik birimlerimiz tarafından uzaktan eğitim uygulamaları gözden geçirilmiş ve yeniden tasarlanmıştır (Ek:A.2.3, Ek:B.1.3, Ek:B.1.4).

Bölgülerin kararları doğrultusunda yeterli düzeyde sosyal mesafesi bulunan yüz yüze eğitim ortamı ve yeterli düzeyde çevrimiçi öğretim olanağı sağlanmaya çalışılmaktadır. Eğitim yöntemleri açısından yüz yüze eğitimin ağırlıklı olduğu Tıp Fakültesi, Diş Hekimliği Fakültesi gibi programlarda küresel salgın önlemlerine uygun olarak fiziki alt yapı ve hijyen (sosyal mesafe, kişisel ekipmanların sağlanması vs) sağlanarak eğitim programları gerçekleştirilmektedir (Ek:B.1.4a, Ek:B.1.4b, Ek:B.1.4c).

Küresel salgın nedeniyle uzaktan karma eğitim ile devam eden 2020-2021 güz yarıyılı eğitim-öğretim döneminde uzaktan eğitimi değerlendirmek amacıyla hazırlanan anketler sisteme yüklenmiş olup güz yarıyılı sonunda öğrencilerimizin ve öğretim elemanlarımızın görüşleri alınacaktır (Ek: B.1.5)

[https://login.microsoftonline.com/common/oauth2/authorize?](https://login.microsoftonline.com/common/oauth2/authorize?response_mode=form_post&response_type=id_token+code&scope=openid&msafed=0&nonce=62a8e768-273d-4219-acd8-8bf969ae947.637432774475608842&state=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fPages%2fResponsePage.aspx%3fd%3dc_heLp7NzEaLirfKYMfVfE0t3glm5AvpLkhUSH1CBUNIVRTTIOWkw1RIA4QkpRWk80TKRPREDPRC4u&client_id=c9a559d2-7aab-4f13-a6ed-e7e9c52aec87&redirect_uri=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fauth%2fsignin)

[response_mode=form_post&response_type=id_token+code&scope=openid&msafed=0&nonce=62a8e768-273d-4219-acd8-](https://login.microsoftonline.com/common/oauth2/authorize?response_mode=form_post&response_type=id_token+code&scope=openid&msafed=0&nonce=62a8e768-273d-4219-acd8-8bf969ae947.637432774475608842&state=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fPages%2fResponsePage.aspx%3fd%3dc_heLp7NzEaLirfKYMfVfE0t3glm5AvpLkhUSH1CBUNIVRTTIOWkw1RIA4QkpRWk80TKRPREDPRC4u&client_id=c9a559d2-7aab-4f13-a6ed-e7e9c52aec87&redirect_uri=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fauth%2fsignin)

[8bf969ae947.637432774475608842&state=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fPages%2fResponsePage.aspx%3fd%3dc_heLp7NzEaLirfKYMfVfE0t3glm5AvpLkhUSH1CBUNIVRTTIOWkw1RIA4QkpRWk80TKRPREDPRC4u&client_id=c9a559d2-7aab-4f13-a6ed-](https://login.microsoftonline.com/common/oauth2/authorize?response_mode=form_post&response_type=id_token+code&scope=openid&msafed=0&nonce=62a8e768-273d-4219-acd8-8bf969ae947.637432774475608842&state=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fPages%2fResponsePage.aspx%3fd%3dc_heLp7NzEaLirfKYMfVfE0t3glm5AvpLkhUSH1CBUNIVRTTIOWkw1RIA4QkpRWk80TKRPREDPRC4u&client_id=c9a559d2-7aab-4f13-a6ed-e7e9c52aec87&redirect_uri=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fauth%2fsignin)

[e7e9c52aec87&redirect_uri=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fauth%2fsignin](https://login.microsoftonline.com/common/oauth2/authorize?response_mode=form_post&response_type=id_token+code&scope=openid&msafed=0&nonce=62a8e768-273d-4219-acd8-8bf969ae947.637432774475608842&state=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fPages%2fResponsePage.aspx%3fd%3dc_heLp7NzEaLirfKYMfVfE0t3glm5AvpLkhUSH1CBUNIVRTTIOWkw1RIA4QkpRWk80TKRPREDPRC4u&client_id=c9a559d2-7aab-4f13-a6ed-e7e9c52aec87&redirect_uri=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fauth%2fsignin) ([https://login.microsoftonline.com/common/oauth2/authorize?](https://login.microsoftonline.com/common/oauth2/authorize?response_mode=form_post&response_type=id_token+code&scope=openid&msafed=0&nonce=62a8e768-273d-4219-acd8-8bf969ae947.637432774475608842&state=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fPages%2fResponsePage.aspx%3fd%3dc_heLp7NzEaLirfKYMfVfE0t3glm5AvpLkhUSH1CBUNIVRTTIOWkw1RIA4QkpRWk80TKRPREDPRC4u&client_id=c9a559d2-7aab-4f13-a6ed-e7e9c52aec87&redirect_uri=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fauth%2fsignin)

[response_mode=form_post&response_type=id_token+code&scope=openid&msafed=0&nonce=62a8e768-273d-4219-acd8-](https://login.microsoftonline.com/common/oauth2/authorize?response_mode=form_post&response_type=id_token+code&scope=openid&msafed=0&nonce=62a8e768-273d-4219-acd8-8bf969ae947.637432774475608842&state=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fPages%2fResponsePage.aspx%3fd%3dc_heLp7NzEaLirfKYMfVfE0t3glm5AvpLkhUSH1CBUNIVRTTIOWkw1RIA4QkpRWk80TKRPREDPRC4u&client_id=c9a559d2-7aab-4f13-a6ed-e7e9c52aec87&redirect_uri=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fauth%2fsignin)

[8bf969ae947.637432774475608842&state=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fPages%2fResponsePage.aspx%3fd%3dc_heLp7NzEaLirfKYMfVfE0t3glm5AvpLkhUSH1CBUNIVRTTIOWkw1RIA4QkpRWk80TKRPREDPRC4u&client_id=c9a559d2-7aab-4f13-a6ed-](https://login.microsoftonline.com/common/oauth2/authorize?response_mode=form_post&response_type=id_token+code&scope=openid&msafed=0&nonce=62a8e768-273d-4219-acd8-8bf969ae947.637432774475608842&state=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fPages%2fResponsePage.aspx%3fd%3dc_heLp7NzEaLirfKYMfVfE0t3glm5AvpLkhUSH1CBUNIVRTTIOWkw1RIA4QkpRWk80TKRPREDPRC4u&client_id=c9a559d2-7aab-4f13-a6ed-e7e9c52aec87&redirect_uri=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fauth%2fsignin)

[e7e9c52aec87&redirect_uri=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fauth%2fsignin](https://login.microsoftonline.com/common/oauth2/authorize?response_mode=form_post&response_type=id_token+code&scope=openid&msafed=0&nonce=62a8e768-273d-4219-acd8-8bf969ae947.637432774475608842&state=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fPages%2fResponsePage.aspx%3fd%3dc_heLp7NzEaLirfKYMfVfE0t3glm5AvpLkhUSH1CBUNIVRTTIOWkw1RIA4QkpRWk80TKRPREDPRC4u&client_id=c9a559d2-7aab-4f13-a6ed-e7e9c52aec87&redirect_uri=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fauth%2fsignin) ([https://login.microsoftonline.com/common/oauth2/authorize?](https://login.microsoftonline.com/common/oauth2/authorize?response_mode=form_post&response_type=id_token+code&scope=openid&msafed=0&nonce=62a8e768-273d-4219-acd8-8bf969ae947.637432774475608842&state=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fPages%2fResponsePage.aspx%3fd%3dc_heLp7NzEaLirfKYMfVfE0t3glm5AvpLkhUSH1CBUNIVRTTIOWkw1RIA4QkpRWk80TKRPREDPRC4u&client_id=c9a559d2-7aab-4f13-a6ed-e7e9c52aec87&redirect_uri=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fauth%2fsignin)

[response_mode=form_post&response_type=id_token+code&scope=openid&msafed=0&nonce=62a8e768-273d-4219-acd8-](https://login.microsoftonline.com/common/oauth2/authorize?response_mode=form_post&response_type=id_token+code&scope=openid&msafed=0&nonce=62a8e768-273d-4219-acd8-8bf969ae947.637432774475608842&state=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fPages%2fResponsePage.aspx%3fd%3dc_heLp7NzEaLirfKYMfVfE0t3glm5AvpLkhUSH1CBUNIVRTTIOWkw1RIA4QkpRWk80TKRPREDPRC4u&client_id=c9a559d2-7aab-4f13-a6ed-e7e9c52aec87&redirect_uri=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fauth%2fsignin)

[8bf969ae947.637432774475608842&state=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fPages%2fResponsePage.aspx%3fd%3dc_heLp7NzEaLirfKYMfVfE0t3glm5AvpLkhUSH1CBUNIVRTTIOWkw1RIA4QkpRWk80TKRPREDPRC4u&client_id=c9a559d2-7aab-4f13-a6ed-](https://login.microsoftonline.com/common/oauth2/authorize?response_mode=form_post&response_type=id_token+code&scope=openid&msafed=0&nonce=62a8e768-273d-4219-acd8-8bf969ae947.637432774475608842&state=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fPages%2fResponsePage.aspx%3fd%3dc_heLp7NzEaLirfKYMfVfE0t3glm5AvpLkhUSH1CBUNIVRTTIOWkw1RIA4QkpRWk80TKRPREDPRC4u&client_id=c9a559d2-7aab-4f13-a6ed-e7e9c52aec87&redirect_uri=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fauth%2fsignin)

[e7e9c52aec87&redirect_uri=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fauth%2fsignin](https://login.microsoftonline.com/common/oauth2/authorize?response_mode=form_post&response_type=id_token+code&scope=openid&msafed=0&nonce=62a8e768-273d-4219-acd8-8bf969ae947.637432774475608842&state=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fPages%2fResponsePage.aspx%3fd%3dc_heLp7NzEaLirfKYMfVfE0t3glm5AvpLkhUSH1CBUNIVRTTIOWkw1RIA4QkpRWk80TKRPREDPRC4u&client_id=c9a559d2-7aab-4f13-a6ed-e7e9c52aec87&redirect_uri=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fauth%2fsignin)).

Sonuç olarak; Kurumda uzaktan/karma programların tasarımı ve onayına ilişkin tanımlı süreçler doğrultusunda uygulamalar gerçekleştirilmiş ve bu uygulamalardan bazı sonuçlar elde edilmiştir. Ancak bu uygulamaların sonuçlarının izlenmesi yapılmamaktadır.

B.2. Alt Ölçüt: Ölçme ve Değerlendirme

Kurumumuzda uzaktan eğitim sistemi, yeterlik temelli bir ölçme ve değerlendirme alt yapı sistemine sahiptir. Uzaktan eğitim sistemi, karma eğitim sisteminin bir alt bileşeni olarak örgün ölçme değerlendirme sistemiyle bütünleşebilen ve uzaktan eğitim süreçlerinin imkân ve sınırlarını gözetken (zaman ve mekândan bağımsız sınav yapabilmek, görsel, işitsel ve video tabanlı performans ödevi oluşturabilmek, erişim kısıtları, yetkinlik kısıtları vb.) bir uzaktan ölçme ve değerlendirme alt yapı sistemi geliştirilmiştir.

Ülkemizde yaşanan küresel salgını nedeniyle uzaktan eğitimle ilgili verilen 2019-2020 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılı derslerinin ölçme-değerlendirme yöntemlerine ilişkin bir senato kararları alınmış (Ek: B.2.1a, Ek:B.2.1b) bahar döneminde bu yazılım programı ile tüm akademik birimlerin sınavları başarıyla çevrimiçi olacak şekilde gerçekleştirilmiştir. 2020-2021 dönem başında ise Çukurova Üniversitesi Bilgi Sistemleri (ÇÜBİS) üzerinden ÇÜ Uzaktan Öğretim Sistemi üzerinden (CULMS) bölümlerin ihtiyaçlarını karşılayabilecek ölçme değerlendirme sistemi geliştirilmiştir.

Çukurova Üniversitesi Bilgi Sistemlerini (ÇÜBİS) Üniversitemiz öğretim elemanlarına tanıtılmak amacıyla eğitimden sorumlu Rektör Yardımcımız başkanlığında Rektörlüğümüz Bilgi İşlem Daire Başkanlığı tarafından MICROSOFT TEAMS üzerinden "Uzaktan Öğretim Birim Yöneticileri" ve "Uzaktan Öğretim Sistemi Kullanım Eğitimi 2020" ekipleri oluşturulmuş ve bu gruplara ayrı ayrı uzaktan eğitim ve ölçme-değerlendirme sistemleri ile ilgili periyodik eğitimler verilmiştir (Ek: B.2.2). Öğretim elemanlarımız derslerinin öğrenme kazanımlarına ve öğrenme yöntemlerine uygun ölçme-değerlendirme yöntemlerini "Uzaktan Öğretim Sistemi (CULMS)" üzerinden seçmekte ve kullanmaktadır (Ek: B.2.3).

Bu süreçte öğrencilerimizin sistemin kullanımına yönelik bilgilendirmeler sistem üzerinden ve eğitimden sorumlu yöneticiler ve danışman öğretim elemanları tarafından yapılmıştır.

Küresel salgının giderek artan boyutlarda devam etmesi nedeniyle 2020-2021 eğitim-öğretim yılı güz yarıyılında da uzaktan eğitime devam edilmiş ve bu süreçte ölçme-değerlendirme sistemi oluşturmak için Uzaktan Öğretimde Ölçme ve Değerlendirme Yönergesine ihtiyaç duyulmuştur. Bu kapsamda Rektörlüğümüz tarafından bir komisyon oluşturularak (Ek:A.1.2) yeni bir Ölçme değerlendirme yönergesi hazırlanmış ve senato onayına sunulmuştur. Yükseköğretim Kurulu veya Çukurova Üniversitesi Senatosu kararı ile salgın, doğal afet, savaş vb. zorunlu hallerde örgün eğitimin uzaktan öğretim şeklinde yapıldığı durumlarda sınavların yapılabilecek şekli ve yönteminin, sınav güvenliğinin sağlanacağı yöntem ve araçların, ölçme ve değerlendirmede kullanılacak yöntemlerin belirlenmesi amacıyla hazırlanan "**Çukurova Üniversitesi Uzaktan Öğretimde Ölçme ve Değerlendirme Yönergesi**" Üniversitemiz Senatosunun 27.10.2020 tarih ve 18/1 sayılı kararı ile onaylanmış, 13.11.2020 tarih ve 19/01 sayılı kararı ile değişiklik yapılmış ve Üniversitemiz birimleri tarafından 2020-2021 eğitim-öğretim yılı güz yarıyılı ara sınavlarında uygulamaya başlanmıştır.

<https://genelsekreterlik.cu.edu.tr/storage/senatokararlar%C4%B1/2020sk/2710sk.pdf>

Tıp, Mimarlık Fakülteleri gibi özel uygulama eğitimi ve ölçme-değerlendirme yöntemi gerektiren programlarımızı da kendi uzaktan eğitim yönergeleri hazırlamış ve uygulamaya başlamışlardır. Bazı birimlerde duruma özgü geçme notu kriterleri güncellenmiştir. (Ek: B.2.4a, Ek:B.2.4b).

Uzaktan eğitim olarak yapılan 2020-2021 güz yarıyılı eğitim-öğretim dönemindeki ölçme ve değerlendirme süreçlerini ile ilgili geri bildirim almak ve süreci değerlendirmek amacıyla güz yarıyılı sonunda öğrencilerimizin ve öğretim elemanlarımızın görüşlerini almak üzere hazırlanmış olan anket formları sisteme yüklenmiştir

(B.1.5)

(https://login.microsoftonline.com/common/oauth2/authorize?response_mode=form_post&response_type=id_token+code&scope=openid&msafed=0&nonce=62a8e768-273d-4219-acd8-8bef969ae947.637432774475608842&state=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fPages%2fResponsePage.aspx%3fid%3dc_heLp7NzEaLirfkYMFvE0t3glm5AvpLkhUSH1CBUNIVRTTIOWkw1RIA4QkpRWk80TkRPREDPRC4u&client_id=c9a559d2-7aab-4f13-a6ed-e7e9c52aec87&redirect_uri=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fauth%2fsignin)

(https://login.microsoftonline.com/common/oauth2/authorize?response_mode=form_post&response_type=id_token+code&scope=openid&msafed=0&nonce=62a8e768-273d-4219-acd8-8bef969ae947.637432774475608842&state=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fPages%2fResponsePage.aspx%3fid%3dc_heLp7NzEaLirfkYMFvE0t3glm5AvpLkhUSH1CBUOVFGWkIUvkhTTU1OR0FONTAzQTVPRIROUj4u&client_id=c9a559d2-7aab-4f13-a6ed-e7e9c52aec87&redirect_uri=https%3a%2f%2fforms.microsoft.com%2fauth%2fsignin).

Uzaktan eğitim sistemi içerisinde elektronik soru bankası oluşturularak (Ek: B.2.5a-b) uzaktan/karma eğitim süreçlerinde sınav güvenliğini sağlamak için (uzaktan ve örgün sınavlarda) tedbirler alınmaktadır. Uzaktan erişimle yapılan sınavlarda kopya ve aşırmanın engellenmesi güvenlik yazılımlarıyla sağlanmakta Ölçme Değerlendirme yönergesinde tanımlanmaktadır. Yüz yüze sınavlar için sosyal mesafeye uygun fiziksel mekanlar oluşturulmakta ve dezenfektan, maske sağlanarak hijyen önlemleri alınmaktadır.

Uzaktan eğitim sınavları ile ilgili üniversite genelinde istatistikler elde edilmektedir ve tüm bu etkinliklerin ayrıntılı olarak izlenmesi ve iyileştirilmesi noktasında bilgi işlem birimi ile çalışmalar sürdürülmektedir (Ek: B.2.6a-b).

Sonuç olarak: Uzaktan/karma programlarda yeterlilik temelli ölçme ve değerlendirme sisteminin tasarımı tüm programları kapsamaktadır ve tasarımın uygulanmasından bazı sonuçlar elde edilmiştir. Ancak tasarlanan bu ölçme ve değerlendirme sisteminin sonuçlarının izlenmesi yapılmamaktadır.

Programların tasarımı ve onayı

Olgunluk Düzeyi: Kurumda uzaktan/karma programların tasarımı ve onayına ilişkin tanımlı süreçler doğrultusunda uygulamalar gerçekleştirilmiş ve bu uygulamalardan bazı sonuçlar elde edilmiştir. Ancak bu uygulamaların sonuçlarının izlenmesi yapılmamaktadır.

Kanıtlar

- [B.1.2a. ÇÜTF uzaktan eğitim değerlendirme anket formları öğrenci ve öğ üyesi.docx](#)
- [B.1.2b. Mimarlık Fak. Uz. Eğ. Değ. Anketi.pdf](#)
- [B.1.3. ÇÜTF Pandemi süreci eğitim program revizyon çalışması raporu.docx](#)
- [B.1.5CÜ uzaktan eğitim değerlendirme anket formları öğrenci ve öğ üyesi.docx](#)
- [B.1.1. ÇÜ Fakülte Kararları.pdf](#)
- [B.1.2.c SBF Anket.pdf](#)
- [B.1.4 Farklı Birimlerin Program Tasarım ve Onayı.pdf](#)

Ölçme ve değerlendirme

Olgunluk Düzeyi: Uzaktan/karma programlarda yeterlilik temelli ölçme ve değerlendirme sisteminin tasarımı tüm programları kapsamaktadır ve tasarımın uygulanmasından bazı sonuçlar elde edilmiştir. Ancak tasarlanan bu ölçme ve değerlendirme sisteminin sonuçlarının izlenmesi yapılmamaktadır.

Kanıtlar

- [B.2.1a. ÇÜ Senato karar-ÖD.pdf](#)
- [B.2.2. ÇÜ Uzaktan Öğretim Sistemi Kullanım Eğitimi örnekleri.docx](#)
- [B.2.3. Sınav Çeşitliliği ve Uygulamalar.docx](#)
- [B.2.4b. ÇÜTF FK Ölçme Değerlendirme Finalsız geçme notu.jpg](#)
- [Ek.B.2.6a Sınav İstatistikleri.jpeg](#)
- [Ek.B.2.6b Sınav İstatistikleri.jpeg](#)
- [B.2.5a. Soru Bankası ve Odev Ornegi.pdf](#)
- [B.2.5b. ÇÜTF Soru bankası sınav soru süre tarih.docx](#)
- [B.2.1b. SBF Fakülte Kurulu Kararı.pdf](#)
- [B.2.4a. Mimarlık Bölümü Uzaktan Eğitim Yönergesi.pdf](#)

2. Öğrenci Kabulü ve Gelişimi

Üniversitemizde 2004 yılından bu yana Adana Meslek Yüksekokulu bünyesinde önlisans uzaktan eğitim programları ve 2011 yılından bu yana ise Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde lisansüstü uzaktan eğitim programları bulunmakta olup bunlara ait süreçler yönetmelik ve yönergeler göre sürdürülmektedir (Ek: B.3.1, B.3.2, B.3.3.).Uzaktan/karma eğitim yoluyla elde edilmiş diploma, derece ve diğer yeterliliklerin tanınması ve sertifikalandırılmasına yönelik izleme ve iyileştirme faaliyetleri planlanmaktadır. Ayrıca Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezimiz aracılığıyla verilen bazı online sertifika programları bulunmaktadır. Örneğin, Çocuk Bakımı ve Eğitimi Sertifika Programı <http://sem.cu.edu.tr/Tr/detay.aspx?pagelid=1777>

Sonuç olarak; Kurumda uzaktan/karma yollarla elde edilmiş diploma, derece ve diğer yeterliliklerin tanınması ve sertifikalandırılmasına ilişkin, yayımlanarak kamuoyu erişimine açılmış tanımlı kriterler ve süreçler vardır. Ancak bu durum ve uygulamalar kurumdaki tüm programları kapsamamaktadır.

Diploma, derece ve diğer yeterliliklerin tanınması ve sertifikalandırılması

Olgunluk Düzeyi: Kurumda uzaktan/karma yollarla elde edilmiş diploma, derece ve diğer yeterliliklerin tanınması ve sertifikalandırılmasına ilişkin, yayımlanarak kamuoyu erişimine açılmış tanımlı kriterler ve süreçler vardır. Ancak bu durum ve uygulamalar kurumdaki tüm programları kapsamamaktadır.

Kanıtlar

- [B.3.1.Oğrenci kabulü ve gelişimi.pdf](#)
- [B.3.2.Uzaktan eğitim diploma.pdf](#)
- [B.3.3 ADANA MYO UZAKTAN EĞİTİM YÖNERGESİ.pdf](#)

3. Öğrenci Merkezli Öğrenme, Öğretme ve Değerlendirme

Alt Ölçüt: Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Üniversitemizde Uzaktan/karma eğitim süreçlerine özgü olarak belirlenmiş öğrenme yöntem ve yaklaşımları bulunmaktadır. Öğrenci motivasyon, ilgi ve bağlanmasını canlı tutmak amacı ile öğrenciyi merkeze alan ve uzaktan eğitime uygun olan dönüştürülmüş/ters yüz edilmiş öğrenme, proje, problem ya da senaryo tabanlı öğrenme gibi yöntemler tercih edilmektedir. Bu noktada bölümlerin ihtiyaç duyduğu farklı yöntemler için teçhizat talepleri karşılanmaktadır (Örneğin FEF Matematik ve Fizik bölümü daha interaktif eğitim sağlayacak, öğrencilerin dersi izlemesini kolaylaştıracak ve alanın özgünlüğüne yanıt verecek dijital kamera talep etmiş ve talep karşılanmıştır (Ek: A.2.2, Ek: B.4.1a-b-c-d-e).

Öğrenci etkileşiminin sağlanması amacı ile çevrimiçi öğrenme topluluklarından (forumlar, bloglar, sosyal ağ uygulamaları vb.) yararlanılmaktadır.

Bu faaliyetlerin etkinlikleri henüz yeterince izlenmemiştir.

Sonuç olarak; Uzaktan/karma öğretim süreçlerinde; uzaktan/karma eğitime uygun, aktif ve etkileşimli öğrenci katılımını sağlayan güncel, disiplinlerarası çalışmaya teşvik eden ve araştırma/öğrenme ve öğrenci odaklı öğretim yöntem ve teknikleri uygulanmakta ve bu uygulamalardan bazı sonuçlar elde edilmektedir. Ancak bu uygulamaların sonuçlarının izlenmesi yapılmamaktadır.

Alt Ölçüt: Ölçme ve Değerlendirme

Üniversitemizin uzaktan/karma eğitim süreçlerinde kullanılmak üzere belirlenmiş ölçme-değerlendirme yöntem ve yaklaşımları ve yönergesi (**Çukurova Üniversitesi Uzaktan Öğretimde Ölçme ve Değerlendirme Yönergesi**) mevcuttur (Ek: B.5). Değerlendirme biçim ve araçları öğrencilerin erişim farklılıklarını kapsayacak biçimde çeşitlendirilmiştir (Ek: B.2.3). Tıp fakültesi, Güzel Sanatlar gibi birimlerde öğrenci merkezli öğretim yöntemlerine paralel olarak, sonuç değerlendirmenin yanında zamana yayılmış performans değerlendirme yöntemleri öğrenci ürünleri, karne ve portfolyolar aracılığı ile kullanılmaktadır.

<https://tip.cu.edu.tr/storage/%C3%96%C4%9Frenci/%C4%B0nt%C3%B6rn%20Karnesi%202020-2021.pdf>

Sonuç olarak; uzaktan/karma programlarda öğrenci merkezli ölçme ve değerlendirmeye ilişkin uygulamalar vardır ve bu uygulamalardan bazı sonuçlar elde edilmiştir. Ancak bu ölçme ve değerlendirme sisteminin sonuçlarının izlenmesi yapılmamaktadır.

Alt Ölçüt: Öğrenci Geri Bildirimleri

Kurumun uzaktan/karma eğitim süreçlerine ilişkin olarak öğrenci geri bildirim alma yöntemleri bulunmaktadır. Uygulamaların sonuçlarının izlenmesine yönelik bazı birimlerimiz tarafından online anketler ve öğrenci temsilcileri ile yapılan odak grup görüşmeleri, iletişim toplantıları aracılığı ile iç paydaş (öğrenci ve eğitim elemanlarından) görüşleri alınmıştır (Ek: B.1.2a-2b, Ek:B.7). Bu süreçte odak grup, iletişim toplantıları ile oluşturulan sosyal platformlardan elde edilen veriler akademik birimlerimiz tarafından değerlendirilmekte ve uzaktan eğitim uygulamaları bu öneriler doğrultusunda gözden geçirilerek yeniden tasarlanmaktadır (Ek: A.2.3, Ek: B.1.3).

Sonuç olarak; Uzaktan/karma eğitim süreçlerinde öğrenci geri bildirimleri (ders, dersin öğretim elemanı, uzaktan eğitim ortamı, diploma programı, hizmet ve genel memnuniyet seviyesi, vb.) sistematik olarak (her yarıyıl ya da her akademik yılsonunda) alınmaktadır. Ancak alınan geri bildirimler iyileştirmeye yönelik karar alma süreçlerinde kullanılmamaktadır.

Öğretim yöntem ve teknikleri (Aktif, disiplinlerarası çalışma, etkileşimli, araştırma/öğrenme odaklı)

Olgunluk Düzeyi: Uzaktan/karma öğretim süreçlerinde; uzaktan/karma eğitime uygun, aktif ve etkileşimli öğrenci katılımını sağlayan güncel, disiplinlerarası çalışmaya teşvik eden ve araştırma/öğrenme ve öğrenci odaklı öğretim yöntem ve teknikleri uygulanmakta ve bu uygulamalardan bazı sonuçlar elde edilmektedir. Ancak bu uygulamaların sonuçlarının izlenmesi yapılmamaktadır.

Kanıtlar

- [B.4.1a. ÇÜTF uzaktan intörn eğitimi yöntemler ve değerlendirme 2019- 2020.docx](#)
- [B.4.1c. FBE Matematik A.B.D. döküman kamerası uygulama.pdf](#)
- [B.4.1.d Diş Hekimliği Fakültesi Klinik Eğitim Uygulamaları.docx](#)
- [B.4.1e Tıp Fakültesi İntörn Eğitimi.pdf](#)
- [B.4.1b. CEYHAN VETERİNERLİK yöntem materyal.docx](#)

Ölçme ve değerlendirme (Öğrencilerin özelliklerine ve öğrenme düzeylerine göre farklılaştırılmış alternatif ölçme yöntem ve tekniklerine yer verme gibi)

Olgunluk Düzeyi: Uzaktan/karma programlarda öğrenci merkezli ölçme ve değerlendirmeye ilişkin uygulamalar vardır ve bu uygulamalardan bazı sonuçlar elde edilmiştir. Ancak bu ölçme ve değerlendirme sisteminin sonuçlarının izlenmesi yapılmamaktadır.

Kanıtlar

- [B.5 ÇÜ.UZAKTAN EĞİTİM YÖNERGESİ.pdf](#)

Öğrenci geri bildirimleri (Ders-öğretim üyesi-program-genel memnuniyet anketleri, talep ve öneri sistemleri)

Olgunluk Düzeyi: Uzaktan/karma eğitim süreçlerinde öğrenci geri bildirimleri (ders, dersin öğretim elemanı, uzaktan eğitim ortamı, diploma programı, hizmet ve genel memnuniyet seviyesi, vb.) sistematik olarak (her yarıyıl ya da her akademik yılsonunda) alınmaktadır. Ancak alınan geri bildirimler iyileştirmeye yönelik karar alma süreçlerinde kullanılmamaktadır.

Kanıtlar

- [B.7 Geri Bildirim Örneği.pdf](#)

4. Öğretim Elemanları

Kurumumuzda uzaktan eğitim süreçlerine ilişkin öğretim elemanı yetkinliğini arttırmaya dönük bir hizmet içi eğitim programı; öğrenme yönetim sisteminin kullanımı, uzaktan öğretim yaklaşım ve yöntemleri, uzaktan ölçme-değerlendirme yöntemleri, dijital içerik hazırlama ve yayınlama süreçleri, ayrıca telif hakları ve etik gibi boyutlarını kapsayan çok sayıda eğitim düzenlenmiştir (Ek: B.2.2). Ayrıca uzaktan/karma eğitim süreçlerine dönük eğitim alan öğretim elemanlarımız bulunmaktadır (Ek:B.6). Öğretim elemanlarımızın teknik ve pedagojik yetkinliklerinin artırılması ve bu eğitimlerin etkinliğinin ölçülmesi, izlenmesi için çalışmalar planlanmaktadır.

Sonuç olarak; uzaktan/karma eğitim süreçlerinde yer alan öğretim elemanlarının öğretim yetkinliğini geliştirmek üzere uygulamalar vardır ve bunlar tüm birimleri kapsamaktadır. Ancak bu uygulamaların sonuçlarının izlenmesi yapılmamaktadır.

Öğretim yetkinliği (Aktif öğrenme, ölçme değerlendirme, yenilikçi yaklaşımlar, materyal geliştirme, yetkinlik kazandırma ve kalite güvence sistemi)

Olgunluk Düzeyi: Uzaktan/karma eğitim süreçlerinde yer alan öğretim elemanlarının öğretim yetkinliğini geliştirmek üzere uygulamalar vardır ve bunlar tüm birimleri kapsamaktadır. Ancak bu uygulamaların sonuçlarının izlenmesi yapılmamaktadır.

Kanıtlar

- [B.6 Katılım Belgeleri.pdf](#)

5. Öğrenme Kaynakları

Alt ölçüt: Öğrenme Kaynakları

Uzaktan/karma eğitim süreçlerine yararlanılan öğrenme yönetim sisteminin (kurumların kendi geliştirdiği LMS: Moodle sistemi) türü, bileşenleri ve özellikleri kurumun ihtiyaçlarına bütünüyle cevap verebilecek nitelikte sürekli olarak geliştirilmektedir. Uzaktan eğitim sürecinde, bölüm öğretim üyeleri tarafından farklı formatta hazırlanan ders materyalleri (.pptx, .docx, .pdf, multimedia dosyaları) Microsoft Teams üzerinden öğrencilerin açık erişimine sunulmaktadır. Haftalık ders programı bazında öğretim üyeleri tarafından, dersler online ve interaktif olarak Microsoft Teams üzerinden gerçekleştirilmektedir. Uygulamalı derslerde bölüm öğretim elemanları tarafından hazırlanan videolar öğrenciler ile online uygulama derslerinde paylaşılmakta ve interaktif olarak uygulama dersleri gerçekleştirilmektedir. Ölçüt kapsamındaki ilgili kanıtlar Ç.Ü. Bilgi İşlem Daire Başkanlığı tarafından kayıt altına alınmaktadır. Mezuniyet grupları ile öğretim üyeleri online toplantılar düzenleyerek interaktif etkileşime girmekte ve tez çalışmalarını yönlendirmektedir.

Öğrenci ve öğretim elemanlarına öğrenme kaynağı ve materyal sağlamak için tanımlı yöntemler bulunmakta, içerik geliştirme ilke ve ölçütleri birimler tarafından belirlenmektedir (Ek: B.8.1a-b).

Çevrimiçi derslerde öğrenci etkileşimi için ayrılması gereken zaman, bu doğrultuda sunum ve videoların sahip olabileceği optimum uzunluk, gerçek yaşam olaylarının (haberler, gerçek olay videoları, vakalar vb.) sınıfa taşınması konusunda önerilerde bulunmakta ve eğitim elemanlarının bu yöndeki çabaları desteklenmekte, çevrimiçi derslere öğrencilerin ilgisini arttıracak alanlarda nitelikli dış uzmanlar davet edilebilmektedir.

Kütüphane veri tabanımız karma öğrenme sürecinde öğrenci ve öğretim elemanlarına dijital kitap, makale, diğer süreli yayınlar, ders notları, sunumları, ses dosyaları (podcast), video kayıtları gibi ek kaynak ve materyalleri kampüs dışı erişim kolaylıklarını gözeterek sağlamaktadır. (<https://library.cu.edu.tr/cu/e-kaynaklar/kampus-disi-erisim-metin>)

Öğrenci ve öğretim elemanlarının uzaktan eğitim sistemine erişimlerine ilişkin olarak rehberler hazırlanmaktadır (Ek: B.8.2).

Uzaktan eğitim sürecinde öğrenci ve öğretim elemanlarının ihtiyacına göre eş zamanlı ya da eş zamansız teknik destek sağlamak üzere müstakil bir destek hizmetleri birimi oluşturulmuştur. Destek hizmetlerin niteliği sürekli iyileştirilme amacına ilişkin sistematik geri bildirimler henüz alınmamaktadır.

Öğrencilere derslerde verilebilecek yayın ve kayıt izinlerinin sınırları, uzaktan eğitim sürecinde kullanılan yazılımlar ve ders içeriklerine ilişkin tanımlı telif hakları ve etik mekanizmaları henüz bulunmamaktadır.

Sonuç olarak; Kurumun uzaktan/karma eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürebilmek için uygun nitelik ve nicelikte öğrenme kaynakları birimler arası denge gözetilerek sağlanmaktadır. Ancak bu kaynakların kullanımına yönelik sonuçlar izlenmemektedir.

Alt ölçüt: Engelsiz Üniversite

ÇÜ performans programında engelliler için uzaktan eğitimlerin planlanması hedeflenmiştir (Ek: B.9.1 Syf:10) Uzaktan/karma eğitim süreçlerine ilişkin engelsiz üniversite uygulamaları sınırlıdır (Ek: B9.2a-b) Uzaktan eğitim uygulamaları içerisinde özel eğitime muhtaç bireyler için gerekli tedbirleri alınarak ilgili öğrencilerle paylaşmaya çalışılmaktadır.

Sonuç olarak; Engelsiz uzaktan/karma eğitim uygulamalarına ilişkin planlama vardır. Ancak bu planlar doğrultusunda yapılmış uygulamalar bulunmamaktadır veya tüm birimleri kapsamamaktadır.

Alt ölçüt: Rehberlik, Psikolojik Danışmanlık ve Kariyer Hizmetleri

Uzaktan/karma eğitim süreçlerinde öğrencilerin motivasyonları ve öğrenme etkinliklerine katılımlarını arttırmaya yönelik kısmen destek hizmeti mekanizmaları bulunmaktadır.

Uzaktan süreçlerde öğrenci-öğretim elemanı, öğrenci-kurum arasında yaşanabilecek olası iletişim kazalarının anında çözümü için öğrenci ile uzaktan eğitim merkezi arasında dönüt sağlayabilen iletişim kanalları (posta, forum, telefon vb.) bulunmaktadır.

Bunların yanı sıra Öğretme ve öğrenme sürecinin niteliğini geliştirmek amacı ile yaptığımız bir başka uygulama da beş yıldır uyguladığımız "SurveyMonkey" üzerinden yapılan değerlendirme anketidir. Bu anket derslerin ve öğretim elemanlarının, dersin hedefleri, öğrenme yaklaşımları ve ölçme değerlendirme arasındaki ilişkinin uygunluğunun değerlendirilmesi amacı ile dönem sonunda tüm anabilim dalı öğrencilerine "SurveyMonkey" üzerinden uygulanmaktadır. Öğrenciler bu ankette derslerini değerlendirip yorumlar yazarak öğretim elemanın kendisini değerlendirmesine ve ders ile ilgili gerekli güncellemeleri yapmasına yardımcı olmaktadır. Öğrencilerden elde ettiğimiz bu veriler anabilim dalımızın güçlü ve zayıf yönlerini öğrenci gözüyle ortaya çıkarması açısından büyük önem taşımaktadır. Bu veriler anabilim dalı başkanı tarafından öğretim elemanlarıyla bireysel olarak paylaşılmakta ve ortaya çıkan sorun ya da eksikliklerin giderilmesi için gerekli adımların atılması sağlanmaktadır. Bu anket uzak eğitim sürecinin de değerlendirilmesini kapsayacak şekilde genişletilerek 2019-2020 Bahar Döneminde de uygulanmıştır (Ek: B.10.1). Bazı fakültelerimizde öğrencilerimizin kariyer kaygılarına yönelik yapılmış çalışmalar ve anketler bulunmaktadır (Ek:10.2, Ek:B10.3).

Çukurova Üniversitesi Kariyer planlama araştırma ve uygulama merkezi, kariyer danışmanlığı hizmetlerini online danışma olarak devam etmektedir. Ayrıca diğer kariyer faaliyetlerini de yine online sürdürmektedir. (<http://kariyer.cu.edu.tr/tr/detay.aspx?pagelD=1561>) (<http://kariyer.cu.edu.tr/tr/HaberDetay.aspx?id=20552>)

Sonuç olarak; Kurumda uzaktan/karma eğitim hizmetlerine uygun nitelik ve nicelikte rehberlik, psikolojik danışmanlık ve kariyer hizmetleri tüm birimleri kapsayacak şekilde sağlanmaktadır. Ancak bu uygulamanın sonuçları izlenmemektedir.

Öğrenme kaynakları

Olgunluk Düzeyi: Kurumun uzaktan/karma eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürebilmek için uygun nitelik ve nicelikte öğrenme kaynakları birimler arası denge gözetilerek sağlanmaktadır. Ancak bu kaynakların kullanımına yönelik sonuçlar izlenmemektedir.

Kanıtlar

- [B.8.1a. ÇÜTF Çevrimiçi Pratik Uygulamaları materyal talebi.pdf](#)
- [B.8.1b. ÇÜTF Uzaktan Eğitim materyal isteği.pdf](#)
- [B.8.2. ÇÜTF CULMS Sınav Hazırlama Kılavuzu.pdf](#)

Engelsiz üniversite

Olgunluk Düzeyi: Engelsiz uzaktan/karma eğitim uygulamalarına ilişkin planlama vardır. Ancak bu planlar doğrultusunda yapılmış uygulamalar bulunmamaktadır veya tüm birimleri kapsamamaktadır.

Kanıtlar

- [Ek B.9.1 CU2020performansprogramı.pdf](#)
- [B.9.1.2a-b Engelsiz Üniversite- Görme engelli öğrenciler için üniversitemizde kullanılan sistem ve ilgili yazılar \(1\).pdf](#)

Rehberlik, psikolojik danışmanlık ve kariyer hizmetleri

Olgunluk Düzeyi: Kurumda uzaktan/karma eğitim hizmetlerine uygun nitelik ve nicelikte rehberlik, psikolojik danışmanlık ve kariyer hizmetleri tüm birimleri kapsayacak şekilde sağlanmaktadır. Ancak bu uygulamanın sonuçları izlenmemektedir.

Kanıtlar

- [EK. B.10.1.Mezun Öğrenci Çalışma Durumu-birleştirildi.pdf](#)
- [B.10.2\) Kariyer Kaygıları Anket Çalışması.pdf](#)
- [B.10.3 Öğrencilerin Kariyer Kaygıları.pdf](#)

6. Programların İzlenmesi ve Güncellenmesi

Alt ölçüt: Program Çıktılarının İzlenmesi ve Güncellenmesi

Uzaktan eğitim yoluyla yürütülen program ve derslerin izlenmesi ve güncellenmesine ilişkin tanımlı süreçler kısmen yer almaktadır. Uzaktan eğitim yoluyla verilen programların eğitim amaçları ve hedeflenen öğrenme çıktılarına ulaşma düzeyi dönemlik olarak, yıllık olarak ve program süresi sonunda değerlendirilmek üzere birimler tarafından yöntemler geliştirilmektedir. İzleme sonuçları sistematik olarak gözden geçirilerek iyileştirilme yönünde kullanılmaktadır.

Bazı birimlerde uzaktan eğitim politikalarının geliştirilmesi ve iyileştirilmesine dair iç ve dış paydaş katılımı ile bilgi toplanmaktadır. (Ek:A.2.2, Ek:A.2.3, Ek:B.11.1a-b). Uygulamaların sonuçlarının izlenmesine yönelik online anketler ve öğrenci temsilcileri ile yapılan odak grup görüşmeleri, iletişim toplantıları aracılığı ile iç paydaş (öğrenci ve eğitim elemanlarından) görüşleri alınmaktadır (Ek: B1.2a-b). Bu süreçte akademik birimlerimiz tarafından uzaktan eğitim uygulamaları gözden geçirilmekte ve veriler programın yeniden tasarlanma amacıyla kullanılmaktadır (Ek: A.2.3, Ek:B.1.3.).

Sonuç olarak; Tüm uzaktan/karma program çıktılarının izlenmesine ilişkin uygulamalar gerçekleştirilmiş ve bazı sonuçlar elde edilmiştir. Ancak bu sonuçların değerlendirilmesi, karar almalar ve güncellemelerde kullanılması gerçekleştirilmemiştir.

Program çıktıların izlenmesi ve güncellenmesi (Hazırlık okullarındaki dil eğitim programlarını da kapsamaktadır.)

Olgunluk Düzeyi: Tüm uzaktan/karma program çıktıların izlenmesine ilişkin uygulamalar gerçekleştirilmiş ve bazı sonuçlar elde edilmiştir. Ancak bu sonuçların değerlendirilmesi, karar almalar ve güncellemelerde kullanılması gerçekleştirilmemiştir.

Kanıtlar

- [B.11.1a. ÇÜTF Çevrimiçi program düzenlenmesi paydaş görüşü.pdf](#)
- [B.11.1b. ÇÜTF Dış Paydaş Mersin Online Toplantı Raporu.docx](#)

YÖNETİM SİSTEMİ

1. Yönetim ve İdari Birimlerin Yapısı

Alt ölçüt: Süreç Yönetim

2020 yılında üniversitemiz 19 Fakülte, 4 Enstitü, 2 Yüksekokul, 1 Devlet Konservatuarı ve 11 Meslek Yüksekokulundan oluşan bir yapıda çalışmalarını sürdürmektedir. Üniversitenin yönetim modeli ve yapılanmasına ilişkin organizasyon şeması web de yayınlanmaktadır.(<https://www.cu.edu.tr/cu/institutional/university/organization>)

Kurumuzda uzaktan/karma eğitim hizmetlerine ilişkin süreçler ve *Uzaktan eğitim sisteminin* sağlıklı işleme ve örgün süreçlerle bütünleşik biçimde ilerlemesi için gereken hizmetlere ilişkin süreçlerin büyük bir bölümü tanımlanmıştır. Tüm birimleri kapsamayan uygulamalar bulunabilmektedir. Bununla birlikte, son iki dönemde uygulanan uzaktan/karma eğitim sürecinin teknik yönetimi, Ç.Ü. Rektörlük'e bağlı Bilgi İşlem Daire Başkanlığı ve Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı tarafından gerçekleştirilmektedir. Kurumun insan kaynağı ve organizasyon yapılanması uzaktan ve karma eğitim standartlarının sağlanması için bazı akademik birimlerde çalışma başlatılmış olup bu yönde insan kaynağı desteğine yönelik çalışmalar yapılarak Üniversitemiz Yönetim Kurulunun 01.12.2020 tarihli ve 40-4/5 sayılı kararı ile Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına arz edilmiştir (Ek: E.1.1).

Genel olarak bilgi güvenliği ve güvenilirliği Ç.Ü. Bilgi İşlem Daire başkanlığı tarafından yönetilmekte ve bilgi güvenliği sağlanmaktadır. Uzaktan eğitim sürecinde kullanılan programlar Lisanslı programlardır. Uzaktan eğitim süreçlerinin önceki yıllarda başladığı Adana Meslek Yüksek okulunda Lisanslı "Perculus" Programı diğer tüm birimlerde "Microsoft Teams" programı lisanslı olarak kullanılmaktadır. (Ek: E.1.2) Sınavlar için açık kaynak kodlu olup üniversitemize özel olarak düzenlenen "Moodle" programı kullanıma hazırdır. Dersler ve sınavlara ait tüm kayıtlar Lisanslı programlar aracılığı ile saklanmaktadır. Dersler ve kayıtlara erişim sadece öğrenci ve öğretim elemanlarına tanımlanmaktadır. Kullanıcı ismi ve şifreler ile güvenlik sağlanmakta dışarıdan erişim engellenmektedir.

Bazı bölümlerde uzaktan/karma eğitime ilişkin olarak yönetilen süreçlerin sonuçları, sistematik olarak izlenmekte, paydaşların görüşleri alınmakta ve izlem sonuçları paydaşlarla birlikte değerlendirilerek önlemler alınmakta ve ihtiyaçlar/talepler doğrultusunda güncellemeler gerçekleştirilmektedir (Ek: A.2.3).

Sonuç olarak; Uzaktan/karma eğitime ilişkin süreçler tüm birimleri ve alanları kapsayacak şekilde tanımlanmıştır ve tüm uygulamalar süreçler doğrultusunda gerçekleştirilmektedir. Ancak süreç performans sonuçları izlenmemekte veya süreç performans sonuçları karar almalarında kullanılmamaktadır.

Süreç yönetimi

Olgunluk Düzeyi: Uzaktan/karma eğitime ilişkin süreçler tüm birimleri ve alanları kapsayacak şekilde tanımlanmıştır ve tüm uygulamalar süreçler doğrultusunda gerçekleştirilmektedir. Ancak süreç performans sonuçları izlenmemekte veya süreç performans sonuçları karar almalarında kullanılmamaktadır.

Kanıtlar

- [Ek. E.1.2 microsoft_sozlesme-Perculus.pdf](#)
- [Ek E.1.1 .pdf](#)

2. Bilgi Yönetim Sistemi

Alt ölçüt: Bilgi Güvenliği ve Güvenilirliği

Uzaktan/karma eğitim süreçlerinde bilgi güvenliği ve etik boyutları sağlamaya dönük mekanizmalar tam olarak yer almamaktadır. Süreçlerin tamamı ve uzaktan eğitim sistemi tarafından üretilen tüm veri ve kayıtların kullanımında 6698 sayılı "Kişisel Verilerin Korunması Kanunu" gözetilmektedir. Kurum Kalite performans göstergelerinin daha sağlıklı üretilebilmesi ve raporlanması için merkezi "E-Kampüs" bilgi sistemi kurulmuştur. Personel ve istatistik modülü hizmete alınmıştır. Tüm otomasyonların entegrasyonu devam etmektedir.

Birimler tarafından kullanılan mekanizmalar farklılıklar gösterebilmektedir. Örneğin, Fen Bilimleri Enstitüsü'nde, Sınav güvenliğini sağlamak amacıyla çeşitli yöntem ve araçlar kullanılmaktadır (Ek: E.2.1). Gözetimli denetim için sınav esnasında öğrencilerin kamera ve mikrofon açması talep edilmektedir. Buna ilave olarak sorular ardışık şekilde sunulmaktadır ve geçmiş sorulara dönüş imkanı verilmemektedir. Süre kısıtlaması ile birlikte "Safe Exam Browser" uygulaması kullanılmaktadır. Bu uygulama sınav ekranını ve süreyi başlatmakta ve aynı zamanda öğrenci bilgisayarındaki arama motorları dahil tüm diğer mevcut uygulamaların eşzamanlı kullanılmasını engellemektedir. Alınan birçok teknolojik önleme rağmen öğrencilerin ve bulunduğu ortamların fiziksel olarak gözlemlenememesi sınav güvenliği açısından çözülmesi gereken problemlerden biridir.

Bilgi güvenliği, ULAKBİM tarafından belirlenmiş olan protokol ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının yayınlamış olduğu genelge ve kanunlar kapsamında korunmaktadır. Düzenli olarak "sızma testleri" yapılmakta ve 2019 yılında ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi belgelendirme sürecine başlamış olup salgın hastalık nedeniyle sürecin 2021 yılında tamamlanması hedeflenmektedir.

Kurum Kalite performans göstergelerinin daha sağlıklı üretilebilmesi ve raporlanması için merkezi "E-Kampüs" bilgi sistemi kurulmuştur. Personel ve istatistik, modülü hizmete alınmıştır. Tüm otomasyonların entegrasyonu devam etmektedir.

Sonuç olarak; Uzaktan/karma eğitim süreçleri içerisinde bilgi güvenliği ve güvenilirliğinin sağlanmasına yönelik bütünleşik uygulamalar bulunmakta ve bu uygulamalardan bazı sonuçlar elde edilmektedir. Ancak bu uygulamaların sonuçları izlenmemekte veya karar almalarında kullanılmamaktadır.

Bilgi güvenliği ve güvenilirliği

Olgunluk Düzeyi: Uzaktan/karma eğitim süreçleri içerisinde bilgi güvenliği ve güvenilirliğinin sağlanmasına yönelik bütünleşik uygulamalar bulunmakta ve bu uygulamalardan bazı sonuçlar elde edilmektedir. Ancak bu uygulamaların sonuçları izlenmemekte veya karar almalarında kullanılmamaktadır.

Kanıtlar

- [E.2.1. FBE Yönetim Kur. kararları tez savunma sınavları.pdf](#)